

13.1.2022

Jord- och skogbruksministeriet
kirjaamo(at)mmm.fi

Dnr VN/12277/2021

**UTLÅTANDE ÖVER UTKASTET MED FÖRSLAG TILL LAG OM DJURVÄLFÄRD OCH TILL ÄNDRING AV
VISSA LAGAR SOM HAR SAMBAND MED DEN**

Allmänna kommentarer

SLC tackar för möjligheten att ge utlåtande om Lag om djurvälstånd och till vissa lagar som har samband med den. Utkastet till lagförslag omfattar alla djur men SLC:s utlåtande begränsar sig till de förslag som gäller produktionsdjur enligt lagförslagets bilaga 1.

Beredningen av en lag som ska ersätta den nuvarande djurskyddslagen har pågått i cirka tio år. SLC betonar att det är mycket viktigt att den nya lagen om djurvälstånd träder i kraft från årsskiftet. Husdjursproduktion är mycket långsiktig verksamhet och det är viktigt att husdjursproducenter som investerar i nya produktionsanläggningar, eller utvidgar befintlig husdjursproduktion, vet vilka krav som ställs på djurvälståndet.

Utkastet till lagförslag är grundligt berett och sätter en ny standard för djurs välbefinnande eftersom utgångspunkten för lagen förskjuts från djurskydd till djurvälstånd. Förslagen i utkastet till lagförslag bygger på den bästa tillgängliga vetenskap om djurs beteende och djurets möjligheter att tillfredsställa sitt arttypiska beteende. Om lagen träder i kraft, kommer Finland att ha en av världens absolut mesta ambitiösa lagar om djurvälstånd.

Även om det finns ett klart påvisat samband mellan god djurvälstånd och goda produktionsresultat så innebär en lagstiftning med högt ställda krav på djurvälstånd att kostnaderna för husdjursproduktion stiger märkbart. Därför är det av yttersta vikt att lagstiftning som gäller produktionsdjurs utrymmen, skötsel och uppföljning av dessa, är rätt avvägda mot den konkurrens som finns på en öppen livsmedelsmarknad. Om de lagstadgade kraven blir för höga i Finland leder detta till att importerade husdjursprodukter på grund av lägre produktionskostnader tar över marknaden från finländska husdjursprodukter och slutresultatet för djurvälståndet blir negativt. Om en större del av husdjursproduktionen flyttar från Finland till andra länder med betydligt svagare djurvälstånd sjunker djurens välbefinnande totalt sett och då har lagen förfelat sitt syfte. Lag får inte försvaga den finländska husdjursproduktionens konkurrenskraft i förhållande till konkurrentländerna.

Husdjursproducenternas välmående är mycket avgörande för produktionsdjurens välbefinnande. Det är mycket viktigt för husdjursproducenternas rättsskydd att myndighetsövervakningen är saklig, korrekt och fungerar på lika villkor i hela landet. SLC har under lagberedningen och när motsvarande lagförslag, RP 184/2018 rd, förföll efter senaste riksdagsbehandling, föreslagit att det i lagen tas in skrivningar om nämnd bestående av representanter för övervakningsmyndigheterna, rådgivningen och lantbruksproducenterna. Nämnden skulle inte utöva myndighetsmakt, utan behandla problematiska situationer som uppstått vid granskning, ge förslag till förbättringar och preciseringar i övervakningspraxis och förbättra förtroendet för myndighetsövervakningen. Eftersom brister som påvisas i en djurskyddsövervakning kan leda till mycket allvarliga och oåterkalleliga konsekvenser för husdjursproducenterna, anser SLC att djurägarnas rättsskydd förutsätter att den person som utför djurskyddsövervakningar ska vara legitimerad veterinär i Finland.

SLC finner att utkastet till lagförslag är utmanande och kräver en del korrigeringar, men att den lägger en god grund för en modern djurvälstånd.

SLC vill också framföra ett par åsikter till JSM:s promemoria som bifogats utkastet till lagförslag, daterad 1.11.2021, VN/12277/2021:

SLC ställer sig ytterst kritiskt till skrivningen i promemorian som hävdar att under kommande finansieringsperiod kan det inte beviljas investeringsstöd till en lösdriftsladugård för mjölkkor om det inte i anslutning till ladugården finns rastningsfälla eller möjlighet till bete. Ett sådant krav skulle i många fall avsevärt fördyra eller försvåra investeringar i eller utvidgning av mjölkproduktionen. SLC motsätter sig obefogade kostnadshöjande krav kopplade till investeringsstödet.

SLC vill också framhålla att så länge det inte finns fungerande, internationellt erkända alternativ till kirurgisk kastrering av smågrisar får den kirurgiska kastreringen inte förbjudas. Ett förhastat beslut om förbud utan fungerande alternativ skulle få en förödande effekt på den finländska exporten av svinkött som är livsviktig också för vår självförsörjningsgrad eftersom andra delar av djuret går på export än de delar som prefereras av de finländska konsumenterna. SLC anser att vi ska invänta den utredning om alternativ till kirurgisk kastrering som är utlovad, utvärdera den noggrant, genomföra försök och värdera hur marknaden reagerar innan vi skrider till beslut.

Paragrafer, detaljmotiveringar och förändringsförslag

1 kapitel Allmänna bestämmelser

1 § Lagens syfte

SLC anser att lagens syfte är ambitiöst, välformulerat och beskrivs tillräckligt tydligt i detaljmotiveringarna.

5 § Definitioner

SLC föreslår att paragrafens moment 9, djurhållningsplats, delas upp i **bestående** och **tillfällig** djurhållningsplats. En precisering skulle stärka djurägarens rättsskydd och klarlägga rättsläget till exempel mellan vad som är rastgård eller rastningsfälla och vad som är en bestående djurhållningsplats där djuren befinner sig under merparten av uppfödningstiden.

2 kapitel Allmänna principer och ansvar för djur

6 § Allmänna principer

SLC föreslår att det i lagen intas ett uttryckligt förbud mot olovligt intrång på djurhållningsplatser. Så kallade djurskyddsaktivister har vid ett flertal tillfällen brutit sig in i ladugårdar med olika djurslag och i pälsfarmer och stört och stressat djuren, utsatt djuren för allvarliga smittskyddsrisiker och på ett allvarligt sätt inkräktat på djurägarens egendomsskydd och näringsfrihet. Det är ytterst viktigt för djurens välbefinnande och djurägarnas rättsskydd att det finns en entydig lagstiftning som förbjuder sådan verksamhet och definierar olaga intrång på djurhållningsplats som djurskyddsbrott.

4 kapitel Skötsel av djur

20 § Allmänna krav på skötsel

I paragrafens andra moment fastställs att hållna djurs allmänna välfärd, renhet och övrig kroppsvård ska tillgodoses. I praktiska övervakningssituationer både ute på gårdarna och vid

den veterinärgranskning som utförs av myndighetens besiktningveterinär vid slakterierna har det förekommit betydande variationer i bedömningen av i synnerhet djurens renhet. Olika tolkningar av myndigheterna och av olika veterinärer har lett till flera rättsprocesser. Nuläget är otillfredsställande med hänsyn till djurägarnas rättskydd. SLC anser att det i detaljmotiveringarna till paragrafen tydligare borde skrivas ut när ett djur är så smutsigt så att det riskerar djurets välfärd. Tillfälliga väderförhållanden med stor nederbörd som kan innebära att djuren blir smutsiga torde inte riskera deras hälsa eller välfärd och det borde öppnas i paragrafens detaljmotiveringar.

21 § Utfordring och vattning

SLC anser att paragrafen som helhet är välformulerad och befogad. Kontinuerlig tillgång till föda och dryck av god kvalitet hör till djurens absolut viktigaste grundbehov och är en avgörande faktor för djurens välbefinnande. SLC föreslår dock för klarhetens skull att paragrafens undantag för kontinuerlig tillgång på vatten utökas med ett moment om nödvändig tillfällig avskiljning av djur från sin grupp vid till exempel kalvning. I diko-, får- och getbesättningar kan det uppstå tillfälliga situationer vid kalvningar och lamningar där moderdjuret tillfälligt måste avskiljas från flocken och där kontinuerlig tillgång på vatten kan vara svår att ordna på ett ändamålsenligt sätt. SLC vill dock betona att det är ytterst viktigt att moderdjuren får tillräckligt med vatten också i en sådan situation.

5 kapitel Djurhållningsplats

16 kapitel Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Kapitlet 5 om krav på djurhållningsplatser utgår från ny forskning om djurens välfärd och djurens naturliga behov. Utvecklingen i den finländska djurhållningen går åt samma håll. Inga nya båsladugårdar byggs längre och utvecklingen bort från grisningshäckar mot ökad fri grisning har varit snabb. SLC stöder denna utveckling.

Både de undantag och de övergångsbestämmelser som finns i kapitel 16 är mycket befogade. Husdjursproduktion är långsiktig verksamhet, lönsamheten i produktionen är generellt svag och avskrivningstiden för byggnader och anläggningar är lång. Samtidigt är konkurrensen från länder med betydligt lägre krav på djurvälfärd stor och det är viktigt att samhället bygger upp incitament och stödsystem som bibehåller och stärker den finländska husdjursproduktionens konkurrenskraft både på den finländska marknaden och på den internationella marknaden.

Utkastet till lagförslag kommer att medföra kostnadshöjande åtgärder. För enskilda gårdar är dessa bland annat förbudet mot utvidgning av båsladugårdar, en förlängd rastningsskyldighet för uppbundna mjölkkor och kvigor från 60 dagar till 90 dagar per år, förbudet för byggande och ibruktagande av nya grisningshäckar, och begränsningen av användningen av semineringshäckar efter en övergångstid.

Det är av yttersta vikt att övriga lagstiftningsåtgärder och stödsystem kompenserar de höjda kostnaderna så att inte den finländska husdjursproduktionens konkurrenskraft försämras. Det är också viktigt att säkerställa att tilläggskostnader kan fås ut från marknaden i möjligast mån. Här har den offentliga sektorn en nyckelroll genom att ställa kvalitetskrav vid upphandlingar.

10 kapitel Myndigheter och deras uppgifter

Djurskyddsövervakare utövar en betydande myndighetsmakt och har möjlighet att vidta tvångsåtgärder gentemot djurägarna. SLC föreslår att det i lagparagraf skrivs in kompetens- och kunskapskrav för djurskyddsgranskare. SLC anser att den kompetens som krävs av en djurskyddsövervakare är en i Finland legitimerad veterinärskompetens.

82 § Anlitande av experter och assistenter

SLC föreslår att det i lagen skrivs in om djurägarens rätt att vid djurskyddsövervakning anlita experter och assistenter. I nuläget har djurägarens rätt att anlita expertis på egen bekostnad i allmänhet varit möjlig, men med tanke på djurägarens rättsskydd borde rätten tryggas i lag.

15 kapitel Särskilda bestämmelser

114 § Avgifter som ska tas ut

SLC föreslår att det för ett första kontrollbesök på en gård inte uppbärs någon av avgift för tillsyningsavgifter. Endast i det fall att djurägaren inte vidtagit de åtgärder som myndigheterna förutsätter skulle avgift utgå.

16 kapitel Ikraftträdande och övergångsbestämmelser samt undantagsbestämmelser som gäller vissa djurarter

122 § Undantags- och övergångsbestämmelser som gäller djurhållningsplatser för svin

I det ursprungliga lagförslaget som förföll 2019, var förslaget att övergångstiden för insemineringshäckar skulle vara 15 år. Med hänvisning till svinsektorns svaga lönsamhet och den långa avskrivningstiden på gjorda investeringar föreslår SLC att övergångstiden är 15 år i stället för 12 år och att paragraftexten gällande övergångstid skulle lyda som följande:

På ett svinhus som är i drift när denna lag träder i kraft tillämpas i fråga om hållande av sugor och gyltor i insemineringshäckar 37 § 2 mom. från och med den **1 januari 2038**.

Helsingfors 13.1.2022

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.

Mats Nylund
centralförbundsordförande